

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

A BAJAI SZABADELVÜPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

<p>Megjelen minden vasárnap reggel. Szerkesztőség: Városi bérház I. emelet. Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.</p>	<p>Főszerkesztő: Dr. Lemberger Ármin Felelős szerkesztő: Horovitz Gusztáv</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér. Hirdetések jutányosan számítottak.</p>
--	---	--

A HÉT TÜKRE.

Vasárnap, október 2-án.

Tisza István miniszterelnök Budapestre érkezett. Csávosky Lajos megalakította Fülöpállásion a függetlenségi Kossuth Lajos pártot. Hegedüs Loránt Veszprémben beszámolt tartott.

Hajdnánásion leleplezik Kossuth Lajos szobrát. A román királyi pár Bécsből Bukaresztbe utazott. A Galamb-ötöl mellett japánok és oroszok elkeseredett harcot vívtak.

Hétfő, október 3-án.

Tisza István Budapestről visszautazott Gesztre. Lázár Menyhért gyermek-szentmihályi képviselő meghalt.

Karamovics állomáson eredménytelen merényletet kíséreltek meg a czár ellen. A király-arthuri orosz flotta kiütöében van.

Kedd, október 4-én.

A királyi nevenapját az országban és külföldön megünnepelték.

Lajos Viktor főherceget egy svájci szanatóriumba szállították.

Mexikóban összeesküvést fedeztek fel Roosevelttel. A japán ostromló sereg elfoglalta a tieselingsi erődöt.

Szerda, október 5-én.

Murray skótországi miniszter Budapestre érkezett.

Rohoncson leleplezték a királyi pár szobrát. Stössel tábornok Port-Arthurból kiutasította az asszonyokat és gyermekeket.

Csütörtök, október 6-án

Spaun báró admirális a tengerészet parancsnoki állásáról lemondott.

A királyi Montecuccoli viceadmirális kinevezte a tengerészet parancsnokává.

A nemzeti gyásznapot gyásznappelyekkel ülték meg szerte az országban.

Péntek, október 7-én.

Mária Valériának fia született. Az orosz flotta kiöt Port-Arthurból, azonban Togo flottája visszaverte őket.

A királyi Badenből Bécsbe érkezett. Degenfeld Imre grófot az ismert sportmánnat a Niedermann-féle szanatóriumba szállították.

Alexeev Kuropatkinnal Mukdenben fontos tanácskozsásokat tart.

Szombat, október 8-án.

Tallin miniszter állandó tartózkodásra a fővárosba érkezett.

A bécsi udvari főmarsalli hivatal megengedte Lujza hercegnőnek párisi orvosok által való megvizsgálását.

Port-Arthurban a löszerek és élelem fogytán vannak.

Munkára.

(H.) Még negyvennyolc óra pereg le a végtelenség homokóráján és a parlament újból összeül. Munkára hívják egybe a képviselőket, de nagyon sokja mulatságra siet s nem munkára, a munkára sietőket tevékenységükben megbénítja a mulatni vágyókhada és végeredményben az ország valjajá kárát a munkás-parlament vagy a parlamenti munkásság áldóshozó eredményeinek.

Az utolsó hetekben több helyütt megfújták a harci kürtöt. Ki a fehér asztalnál, ki a tribünön hallatta jerikói szavát. Csak-hogy ettől a kúrhangtól a levegő is alig-alig rezdül, nemhogy parlamenteket lehessen dönteni velük. De azért a parlamenti horoszkop, ki jós szemével vizsgálja a politikai égboltozat változásait, meglát olyan jelenségeket is, melyek a laikusra vagy más szóval a nyári politikusra semmi létünöböt nem tartalmaznak. Így Bánffy Dezső szegedi pohárköszöntője magában hordja az obstrukció embrióját, mely hogy képes lesz-e a vajúadás stádiumán is átteni, ez olyan kérdés, melyre a feleletet maga Tisza István sem tudná a jelen pillanatban megadni, de hiheti, hogy ha a világra jön, úgy rövidesen el is tünik az árnyékvilágból. De, nehogy azt higgyék, hogy csak odavetett elsőléások halmozásával akarunk politikai igazságokat jelezni, megpróbáljuk föltevésünknek igazolását.

Bánffy Dezső báró szegedi pohárköszön-

tőjében bejelenti az obstrukciót. Kivel akar obstruálni? A nemzeti párttal? Ez nem megy bele az obstrukcióba, mert elítéli a parlamenti munkálkodásnak erőszakos megakasztását A néppárttal? Hát az sem megy, mert a néppártban belső bajok dülnek és bénítják meg a párt erejét. Marad az Ugron párt és a Kossuth párt. Igen, csakhogy az Ugron párt nem kapható a Kossuth párttal együtt folytatandó akcióra, mert nem biznak egymásban. Külön-külön talán mindegyik kész egy obstrukcióba bele menni, de együtt nem. A Kossuth párt? Ennek a pártnak a belélete még bomlottabb, mint akár a néppárté, itt minden egyes párttag a saját szakállára csinál politikát. Az egyik szervezi a függetlenségi Kossuth Lajos pártot, a másik Nagy-Körösön új-párti arnyalattal egészíti ki a függetlenségi programot, a párt-vezér kedveszegtten látja a bomlást és távol tartja magát az aktivitástól. A jobbbrésű függetlenségek beleantak a majd két éven át tartó obstrukcióba és szívesen vennének részt egy gazdaságilag eredményes parlamenti munkálkodásban.

Kikkel akar hát Bánffy Dezső obstrukciót inaugurálni, kikből álljon, illetőleg mely pártokból alakul meg az ellenzéki koalíció? Töredékekből, még pedig nem is a legértékesebb töredékekből állna ez a koalíció. Itélje meg maga Bánffy, hogy kezdet-e egy számba vehető ellentállás ilyen támogatással olyan ellenféllel szemben, mint a szabadelvű párt, melynek minden egyes tagja át van hatva az ország immens szükségleteinek mielőbbi kielégítésétől és amely párt minden egyes tagja bizva bizik Tisza István parlamenti terveiben, tudva azt, hogy ezen tervek az ország gazdasági megszilárdítására és politikai presztizsének emelésére szolgálnak.

Obstrukcióra nincs gravamen, obstruk-

TÁRZA.

Inkompatibilitás 1848 előtt.

Irta: Eötvös Károly.

— Lapunk jogosított kiadása. —

Mindenek előtt megjegyzem, hogy amikor inkompatibilitásról írok: sem a politikát nem akarom érteni, sem tudományos alapossággal nem akarok a fejtegetéseket bocsátkozni, mert hiszen 1848 előtt a mai értelemben vett összeférhetetlenség nem is lehetett minálunk.

Nem függött senki az államtól, de az állam sem függött senkitől. Az államnak nem voltak vasutai, sem tengeri, sem folyomahajózása, távirója, postája, egyedárusága, telefonja, gépgyárai, vasművei, nem volt tulajdonképpen semmije, még tisztviselője sem a mai értelemben, amikor ma több mint 50,000 tisztviselő felett rendelkezik.

Akkor volt egy kancellárja Bécsben, egy helytartó tanácsa Budán, néhány sőtiszte, néhány harminczadosa, egy pár viczispánja, egy főtvörvényszéke — az állam pedig egyébként nem avatkozott a társadalom dolgáiba. Az igaz, hogy nem is kért tőle semmit, hiszen a század elején Magyarország egész hadi adója kétmilliókétszáz ezer forint volt, ma ellenben ötszázszázmillión felül mőzög budgetünk.

Hogy mi lehetett akkoriban az inkompatibilitás, azt úgy tudjuk meg, ha vizsgáljuk, kikből állott az akkori országgyűlés.

Veszem az 1843-iki országgyűlést, amelynek tagjai voltak: négy prépost, nyolcz apát, hat kanonok, harmincz kir. táblai bíró, száznegy vármegyei követ, akik közül azonban csak 98 jelent meg. Ezek között volt 25 alispán, 3 jászkun hajdu főkapitány, aki manapság főispán számba menne: volt

12 megyei főjegyző, 8 megyei főszolgabíró, 5 megyei főjegyző, 2 hadi főadózó, 40 táblabíró, 1 helytartó tanácsos, 1 kerületi táblabíró. Ez volt akkor az igazi népképviselő.

Látványos, hogy az iparral, kereskedelemmel foglalkozóknak, a tudományos karoknak ezek közt semmi nyomuk, de az ügyvédeknek sem!

A régi rendi társadalom furcsán volt az ügyvédekkel. 1848 előtt Magyarországon az ügyvédi kar és intézmény bizonyos tekintetben más volt, mint Európa nyugatán, az ugynevezett művelt nemzeteknél. Nálunk az ügyvédek négy osztályba tartoztak.

Az elsőt a tabuláris prokurátorok alkották, akik csak Pesten laktak, egy-kettő Budán volt és akik csak nemesi pörökkel foglalkoztak, azután voltak tisztí fškálisok, a magisztratuális prokurátorok, megyéek, városok, egyháztestületek, káptalanok ügyvédei.

Aki ügyvédet ezen kívül esett, azt neveztek campetis advocatusnak, magyarul mezei ügyvédeknek, akiknek sorából a régi nemesi karok és rendek az ország törvényhozásába bizonyára nem választottak senkit képviselőnek.

Hiszen Magyarország legnagyobb ügyvédje és nagy történelmi alakja: Kossuth Lajos csak 1847-ben, 45 éves korában tudott bejutni a törvényhozásba. Az ügyvédben az akkori rendiség a társadalmi rend ellenségét látta, a békesség megzavarójának, minden jó ügy megrontójának tartotta. Semmi sem jellemzőbb a régi rendiségnek az ügyvédekről alkotott felfogására és az avas állámférniaknak róluk táplált véleményére, mint Haynauinak egy mondanása.

Amikor ő borzasztó munkáját végezte itt, egy jó öreg barátomat, aki már 1825-ben képviselő volt, 1848-ban pedig a Kossuth elnökölete alatt álló honvédelmi bizottmányban mint tag szerepelt, megidézték a vértörvényszék elé.

Nyolcz napig ült az Ujépületben, amikor egyszer csak váratlanul szabadon bocsájtották.

Sietett haza, hogy még csak közelében se legyen az Ujépületnek.

Három nap múlva aztán intést kapott, hogy köszönje meg szabadulását Haynauinak.

Feljött hát Pestre és kihallgatásra jelentkezett a teljathalmu császári bizottsal, megköszönni, hogy nyolczadnapra szabad lett.

Ekkor Haynau — szószierint idézem — ezt mondta neki:

— Hjah, tudja az ugy volt. Az én elvem az, hogyha zsidó: vegyék el a pénzét, ha pap: ötven bot, vagy várfogság, ha prókátor, akkor fel kell kötni, keresztet kell törni, olajban kell megfőzni; hogyha birtokos gazda: menjen haza!

Ez a felfogás az ügyvédekről a francia forradalommal kezdődött és a júliusi, meg a februári forradalommal meg erősödött.

1848 előtt még 48 város is küldött követeket. Ezek között sem volt iparral, kereskedelemmel foglalkozó, vagy tudományi művelő.

A városok is polgármestert, főjegyzőt, főjegyzőt, főkapitányt, néhány város pedig második követnek tanácsbélit küldött.

Nem volt akkor képviselő bankigazgató, mert bank nem volt, sem takarékpénztári igazgató, sem részvényes, sem vasutigazgató, sem visszabályozó, mert ilyeneknek hírtük hamvuk sem volt; azaz, hogy volt mégis egy részvénytársaság, amelynek még Deák Ferencz is részvényese volt, de osztalékok sohasem kapott.

A lánchíd alapításának kérdése volt nálunk az első nagy közgazdasági és pénzügyi kérdés, noha a közgazdasági életet valami nagyon nem segítette elő, de nem is azért készült a lánchíd, hogy a budaiak átmelessenek Pestre és a pestiek átmelessenek Budára, azzal az országgyűlés édes keveset

És a hivatalos nagy pecsét távolról sem felelt meg a teljes pompájában jól kiérdemelt diplomámon. 1899. évi december hó 10-én ugyanis az államfőházból néhány vállalkozó szellemű lakói egy hatalmas »elbocsátó pecsétet« készíttettek, amelyet az utódok szent ereklyeként hálás kegyelettel őriznek és sértetlenül átszarmaztatnak a nyomon fog lépészedőkre, mely hiszem és valom, nem fog kibálni, míg kő-kővön áll ami édes, párbajozó hazánkban.

A férjfelölt, a tb. szolgabíró szintén — jólrosszul — belétörődött a megmáshíthatatlan végzetbe és csak ha árván maradt mátkájára gondolt, reszketették meg a levegőt hatalmas sóhajok és akkor mint a Mohács vesztét sirató kedvese »érzete búnik eredt«.

A középiskolai tanárból jogászsá convertált egyik társunk, kinek golyója buta róptében halálos sebet ütött ellenfelén, úgy hogy az ennek folytán nemsokára el is költözött ez árnyékvilágból, nappal és éjjel egyaránt szorgalmasan buja a könyveket. Okosan tette, mert bizony négy hónapi elzárása alatt aligha találhatott volna jobb gondúzókat, megbízhatóbb barátokat, szeretett könyveit.

Az első mélabus akkordok elhangzása után immár gyors szárnyakon repült az idő és valóban alig vettem észre, hogy letelt a büntetésem, amidőn »tömlőcztartó uram« nyikorogva nyitotta meg előttem a szabadulás mennyországot.

Nem véstem ugyan nevetem örök emlékül egyik üvegtáblába sem, még annak a szegény, agyonnyagartott kaktusznak husos leveleibe sem, amelynek a parkban végig kell szenednie az államfőházból összes lakóinak vandalizmusát — hanem kellemesen lepergett három nap emlékével, meleg közönségek után, hátat fordítottam a szegedi m. kir. államfőháznak — viszont nem látásra.

Szeged, 1904. október 4-én.

Dr. L. Á.

H I R E K.

— **Főispánváltás.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király *Schmauss* Endrét, Baja és Szabadka városok főispánját ellen állásától saját kérelmére felmentette és ezen városok főispánjává *Berezdy* István főbírtokost kinevezte. A király *Schmauss* Endrénél felmentése alkalmából sok évi kitűnő szolgálata elismerésül a Lipót rend lovageresztjét díjmentesen adományozta.

Schmauss Endre főispán távozása őszinte sajnálkozást kelt városzerte, mert a bajaiak benne egy a város érdekeiért melegen érző félfüvet veszítettek el, viszont *Berezdy* István kinevezését mindenütt a legnagyobb rokonszennel és örömmel üdvözik.

— **Személyi hírek.** Báró *Vojnich* István orsz. képviselő, az országos szabadlevél párt alelnöke, Biarritz-ből kedden Budapestre érkezett. — A bajai ménlepel-osztály megvisszafutására *Szentiványi Nagy Valér* tábornok, folyó hó 3-án Bajára érkezett, ahol a vizsgálatot megejtve, a látottakkal teljesen meg volt elégedve.

— **A közigazgatási bizottság október havi ülése.** Tegnap délelőtt 9 órakor tartotta meg törvényhatóságunk közigazgatási bizottsága a havi ülését *Schmauss* Endre főispán elnöklete alatt. A szakreferádák előterjesztése során kellemesen hatott a tisztí főorvos azon jelentése, hogy amennyi is gyér lakosságunk, mely csak a közelmúlt hónapok egyikében fogott el husz lélekkel, szeptember hó folyamán tizenkettővel szaporodott. Született ugyanis az elmúlt szeptember hónap 31-én és 24-én meghalt 20 férfi és 23 nő. — *Graff* Nikéz kir. tanfelügyelő statisztikája közli, hogy Baja város területén 3482 a tankötelesek száma, kik közül ezidőszent 809 nem látogatja az iskolát. Ennek oka főleg az ismétlődő tanfolyamok hiányában rejlik, melyek még mindig nem kezdték meg idei működésüket. A városi tanács ezen iskolakötelesek összehívására és kellő oktatására most már sürgősen intézkedni fog. Miután még elhatározta a bizottság, hogy a helybeli pályaudvarhoz vezető és a személyteheráru forgalmat lebonyolító utak elkülönítése iránt a jobbparti illetékesekkel folytatott tárgyalások intéz, az ülés véget ért.

— **Eljegyzés.** *Leopold* Gusztáv szent ágótai nagybíró, folyó hó 5-én jegyet váltott évi *Honig* Mór nélelyával, Matild úrhölgygel, Dombóvárról.

— **Eljegyzés.** *Öhter* Gyula, a Szűcs Ödön cég főkönyvelője eljegyezte *Brunner* Lenke úrhölgyet.

— **Házasság.** *Hollósi* Mór pécsi lakos folyó hó 19-én vezeti oltárhoz a bajai íz. templomban *Kohn* Emma úrhölgyet, dr. *Kelemen* József helybeli ügyvéd testvérét.

— **Házasság.** *László* Károly hétbón tartotta egybekelését *Katus* Teruskával a Ferenczrendiek templomában.

— **Új orvosdoktor.** *Schwarz* Istvánt, városunk szülöttét, folyó hó 1-én a budapesti tudományegyetemen az összes gyógytudományok doktorává avatták.

— **Leányegyleti közgyűlés.** Csütörtökön, október 6-án tartotta meg a bajai leányegylet tisztújító közgyűlést. Az eddigi elnök *Öhter* Ilona lemondott és helyébe *Alföldy* Ilonkát választották meg. Alelnök lett *Rosenberg* Adrienne, pénztáros *Krahl* Ilona, titkár *Horvát* Gusztáv, jegyző *Szász* János. A népkönya ünnepeivel megnyitását október 16-ára, vasárnapra tűzték.

— **A bajai pótvásár.** A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy Baján a szeptember 18. és 19-én elmaradt állatvásár helyett folyó évi október hó 16. és 17-én pótvásár tartassék.

— **Az aradi vértanúk.** Az aradi vértanúk gyászos halálának emlékére f. hó 6-án a bajai 48-as honvédegylet gyászistentiszteletet rendezett, melyen nagyszámú közönség volt jelen. A requiemem, mely a rókusai kápolnában tartott meg, képviselve volt a tanács, a járásbíró, az adóhivatal és az ipar-testület is.

— **Ellenőrzési szemlék.** Az idej ellenőrzési szemlék a »Bárány« szállóban a következők szerint tartanak meg: október 18-án a 23. gyalogezredbeliek, 19-én a közhadsereg más ezredbeliei számára, 27-én és 28-án a honvédek kerülnek sorra.

— **Új látványosság.** Valóságos látványosság számba megy a Bajai Kereskedelmi és Iparbank új palotája. A földszintet díszítő művészi portálék valóságilag leköltik az ember figyelmét. A bank hivatalos helyiségeit a földszinten helyezik el, míg az emeletet bérbeadják.

— **Halálozás.** Dr. ényi *Dömötör* Aladárné szül. *Türr* Aranka, dr. ényi *Dömötör* Aladár zombori kir. aljárásbíró neje, f. hó 6-án életének 23-ik, boldog házasságának 2-ik évében elhunyt. Földik *Türr* Antal megyei főszámvevő, lapunk jeles munkatársa, leányát gyászolja az elhunytban.

— **A mohácsi selyemfonó-gyár.** Félhivatalos híradás szerint a mohácsi új selyemfonó-gyár tüzembe helyezése a jövő év végére várható. A mohácsiival együtt immár hét selyemfonó gyára lesz az országnak.

— **Gyufagyár Zomborban.** Egy gyufagyár létesítésének eszméjével foglalkoznak Zomborban, melyhez a tőkét és berendezést egy budapesti cég vállalná el. A gyárat a Ferencz-útszóra mellé tervezik, melynek hajtó erejét a közeli villamos telepből nyerné.

— **A tüdővész pusztítása hazánkban.** A helygymiszter jelentése szerint 1902-ben Magyarországon tüdővészben elhalt 75.145 egyén. Budapest székelyvárosban 1904. év július havában tüdőgümőkórban elhalt 249 egyén. A magyar birodalomban 1904. július havában gümőkórban elhalt 5836 egyén, mely halálozásokból *Bajára* 10 esik.

— **Új templomi padok.** A helybeli szent Ferenczrendi zárdatemplom új padjai immár elkészültek és e héten fognak beállítani, azért tisztelettel felhívjuk azokat a hivatelt, akiknek ezeideig templomunkban padjuk volt, méltóztatassanak még e hét folyamán vele rendelkezni, mert a régi padokat templomunkból mind eltávolították. Együttal teljes bizalommal kérjük a jó és nemesszívű közönséget, sziveskedjék bennünket a padok költségeinek fedezésében kegyes adományaival támogatni.

Zárdafőnökség.

— **Adományok.** A plébánia templom festésére újabb adásokat Jászenovics Gergely 50 K., Kovács Pál pénzés 60 fillért, mely nemesszívű adományokért ezután mond hálás köszönetet a bizottság.

— **A plébánia templom ablakának kifestésére** és az új orgona cöléjára *Ujhelyi* Rózsa és *Nagy* Anna gyűjtő ivén a következők adoztak: N. N. 140 kor., K. K. 2 kor., dr. Dombi Márk 4 kor., dr. Horváth Jeromos 2 kor., Borsodi Miklós 4 kor., Magyarász Ferencz, Lujay Situon 3-3 kor., dr. Nyilasi Rajmund, Kollár Ágoston, Buzsáky Imre, Pöllösk Kornél, L. L., Ertl Józsefné 2-2 kor., Kellner Jánosné, Ditzendy Jánosné, Kubina Mariska, Lakner István 1-1 kor., N. N. 40 fill., Navratil Ede 2 kor., Szadányé, dr. Beczásyné 1-1 kor., Sárdi Jánosné 2 kor., N. N. 10 kor., Drégely Matild 1 kor., Jászenovics 2 kor., özv. Gludovténé 1 kor., N. N. 40 fill., Meskó Lászlóné, Ziech Henrikné 1-1 kor., Sziklay Zsigmondné 2 kor., id. Szutrély Lipótné 3 kor., Kraicsmer Sándorné, Gáspár Jánosné 1-1 kor., Gergely Benőné 2 kor., Kobelraus Samuné 1 kor., N. N. 40 fill., Hoffmann Lipótné Nagy Vazul 2-2 kor., dr. Werner Adolf 4 kor., Fejér Adorján 2 kor., Müller Antalné 60 fillér, dr. Nikolaus Béláné, dr. Makray, Drescher Gyula, özv. Manhold Istvánné, Desics József 2-2 kor., Polgár N. N. 40 fillér, Csihánsné, özv. Vatroba Péterné 1-1 kor., H. 20 fill., Valaki 34 fill., dr. Juray, Trapl Ferenczné 1-1 kor., Scherer Sándorné 5 kor., Mihaltska Istvánné 1 kor., Vittmann A. 40 fill., Bene Gy., Vargay Mihályné 1-1 kor., Tomcsányi Sándor 2 kor., N. N. 46 fill., Szalay Károly 5 kor., N. N. 3 kor., M. Á. 1 kor., összesen 114 kor. — *Gschösz* Anna és ifj. *Wunderlich* Józsefné urnók

ivén az oltáregylet által festendő ablakra adoztak: Tury Mátyásné 2 kor., özv. Miháts Józsefné 4 kor., Vojnits Maténé 3 kor., dr. Hegedüs Aladárné 4 k., Hegedüs Mártha, Hegedüs Jolán 1-1 kor., Müller Józsefné 2 kor., Allaga Istvánné, dr. Fehér Jánosné, dr. Klénács Györgyné 2-2 kor., Fogt testvérek 10 kor., özv. Csiháns Ferenczné, Ertl Paula, Ertl Mária 2-2 kor., ifj. Wunderlich Józsefné 5 kor., Latinovics Gyuláné, Ertl Irma, Goldmann Hedvig, Juray Jozefin, Scharpf Elekné, Drescher Ella 2-2 kor., Drescher Ida, Drescher Margit 1-1 kor., Fehér Juliska, Millasesz Boske, Nischner Nándorné 2-2 kor., Pajor Jozefin 1 kor., Pajor Ilonka, Pajor Margit 2-2 kor., Bernhart Katica, Romátka Jenőné 1-1 kor., Kopf Mátyás 4 kor., Sugár Henrik, Erdőy Margit, Stämpfl Jenőné, Perndl Istvánné, Demetrovits Emilné, özv. Fábry Lajosné, Fábry Mária 1-1 kor., özv. Bácsics Nándorné 2 kor., Wunderlich Juliska 1 kor., Horváth Jánosné, Miovács Imréné 2-2 kor., Magyar Andrásné 1 kor., xy 10 kor., Halász Flóra, Halász Edith, Peschke Károlyné, Peschke Irma 1-1 kor., Hübnér Józsefné 2 kor., Németh Imréné, Boroczy Erődné, Boroczy Gizella, Vagner Sándorné 1-1 kor., Török Mária 2 kor., özv. Rathman Józsefné, Rathman Blanka, Bernhart Erődné, Bernhart Anna, Nikolics Anna, Dallmann Ella, Tellér Frigyesné, Vidman Jánosné, özv. Mohacsé Józsefné, Hudy Ilonka, özv. Gschösz Lajosné Odabasich Gyuláné, ifj. Vagner Antalné, dr. Bernhart Jánosné 1-1 kor., özv. Reiser Antalné, özv. Hudy Pálné, özv. Schwarz Gyuláné, Schwarz Ágnes, N. N., x y, Kazal Józsefné, N. N., Nány Lajosné 2-2 kor., Szalay Károly 20 kor., Michitsch István 4 kor., Hasenblas Janka 20 f., Ölzner Irma 40 f., özv. Müller Henrikné, Kop Irma 50-50 fill., összesen 172 kor. 60 fillér.

— **A József főherceg Szanatórium Egyesület** jótékonycélú sorsjátéka iránt országzerte nagy az érdeklődés. Régen volt sorsjáték, amely nyeresi esélyével kégező lett volna. Az egy koronás sorsjegy a 22 ezer koronás főnyereményen kívül, 5000, 300 koronás nyereményeket ad. Van összesen 724 nyeremény. A legmegebben ajánljuk olvasóinknak szeretetteljes érdeklődésébe ezt a sorsjátékot, mely a mellett, hogy vele nemzeti veszedelmet akarnak enyhíteni, még a résztvevőknek oly valóban értékes nyereményeket nyújt.

— **Megszűnt idyll.** *Hermann* Antal bajesztiváni lakos vadházságra lépett egy 44 éves pupos nővel, kiről csak annyit tudott, hogy *Kati*-nak hívják és Gömör-megyei. Ez a Kati 8 napi együttélés után f. hó 3-án elszökött és magával vitte *Hermann* 50 korona készpénzt és ruhaneműt. Körözését elrendelték.

— **Lopás.** Mult hó 29-én éjjel a vasuti pályaudvar nyitl rakatáról ismeretlen tettes két darab bordót ellopt. A nyomozás megindult.

— **Elszökött szerelmes pár.** *Kalapos* János a Frigyes főherceg Rampelfeld pusztáján volt hajdu. Állásáról lemondott és az ottani hajdufelügyelő és korcsmáros *Németh* István feleségével Bajára szökött, elvívén magával 180 korona készpénzt és 450 korona értékű ruhaneműt. A férj feljelentésére a szerelmes szökevényeket elfogták és a várdai kir. járásbírószághoz kísérték.

— **Garázda legény.** E hó 3-án *Mutich* Simon házának ablakait betörték. *Ubersder* Alajos házának faláról a köteles-cizmet letörték. A csendőrség a tettest *Vargy* Ferenc személyében elcsipte.

— **Ablakbeverés.** *Lakatos* István e hó 2-án este 11 órakor *Holmann* Mihály ablakait bevverte.

— **Lopás.** *Erdős* Jakab igazgató lakásának ablakából f. hó 4-én este 11 órakor, míg a lakásban lakodalmi vendégek mulattak, egy ablakpárnát elloptak.

— **A 40 milliós baby.** A kis Brown Nikolas John, a sokszorosan millióm Brown négy éves fiacskájának egészségére, argusszemekkel örködik éjjel-nappal két asszony: édesanyja, ki imádja kis fiát és nagyanyja, ki a boldogsággal szereti. Minden törekvésük arra irányul, hogy a kis fiuból minden tekintetben fizikailag, erkölcsileg és szellemileg mint-taembert csináljanak. 1900. februáriusában született és három hónapra át elvesztette atyját, ki a kis világpolgárnak 40 milliót hagyott örökségbe. Családi tanácsadókat tartottak, amelyen a Vanderbiltek is részt vettek és ekkor határozta meg a gyermek gondozására szolgáló szabályokat. Orvost szökdöttek a kis milliomoshoz, akinek semmi egyéb dolga sincs, minthogy távol tartson minden betegséget és mindent ami a kis gyermek kezégyébe kerül, fertőtlenítsen és sterilizáljon, minden tányért, minden csepp vizet és jatekcsert, sőt még a szolgáló leány profán kezeit is dezinficálni kell. A tejet rendkívül drága tehen szolgáltatta, amelynek külön legelője van és csak desztillált vizet iszik. Van a gyermeknek három palotája, egy jachtja, képeskönyvekből való könyvtára, szakácsa, kamarása. Egész csapat szolgáló van körülötte, akik a nevelő és a kamarás parancsait követik. Egy amerikai lap nemrég két hatalmas hasábot írt arról a fénytészéről, amely ezt a csodagyermeket körülveszi, aki azonban valószínűleg nem fog annyit milliót szerezni ilyen nevelés mellett, mint az apja.

— **A Tanulók Lapja** most megjelent októberi első számával kezdi meg tizenkettedik évfolyamát. A magyar ifjuság legkedveltebb lapját *Gaal* Mózes szerkeszti igazi szeretettel és lelkesedéssel.

Az első számban kezdődik Dickens világhírű regénye: Copperfield Dávid Mikos Lajos ügyes átdolgozásában; Gaal Mózes »Az én legkedvesebb virágom« című költeményt írta be. Érdekes cikkek szólnak Japánról, a tejről, a temető madarairól. Érdekes eredeti elbeszélést Krudy Gyula írta: »Czirkus király,« zimen Izéles képek tartják az első számot. Fejtőrő rovata élénk. A rejtvényes megfejtői között értékes könyvtulajdonosok soroznak hétől-hétre a szerkesztőség. A Tanulók Lapjának előfizetési ára egész évre 9 korona 60 fillér. Előfizetheti Budapest, IV., Egyetem-utca 4. Franklin-Társulat. Melegen ajánljuk a szülők figyelmébe.

— **Közgyűlés.** Baja város törvényhatósági bizottsága f. évi október hó 8-ik napján dr. Hegedűs Aladár polgármester elnökletével közgyűlést tartott a következő tárgysorozattal:

Dr. Hegedűs Aladár elnököl polgármester a közgyűlést megnyitván, olvastatták:

1. Polgármester időszaki jelentése a közigazgatás állapotról, mely kronológikus rendben sorolva fel a múlt hó közigazgatási eseményeit, egyhangúlag tudomásul szolgálat.

2. A nagym. m. kir. belügyminiszteriumnak leirata a közbiztonsági, huszársági és huskimerési szabályrendelet módosítása tárgyában. — A leirat ki-nyilvánítás eszközlése mellett a szabályrendelet újabb föltérjesztetik.

3. A városi tanács javaslata az 1905. évi költségelőirányzat megállapítása tárgyában. — Többek között utasítás a költségvetés változatlanul elfogadtatás.

4. A törvényhatósági közutak 1905/6. évi költségelőirányzatának tárgyalása. — A tanács el-aboratuma, melynek keretében az utadó százalék 8%-ról, 10%-ra emeltetett föl, elfogadtatott.

5. Polgármester előterjesztése 1053 m³ terméskő fedanyag a folyó, valamint az 1905/6. évi közúti költségelőirányzat terhére leendő megrendelése iránt. — A szükséges kömennyiség árjelítés útján szerkesztetik meg.

6. A II. számú m. kir. csendőrküldési parancsnokság átirata a csendőrség elhelyezése iránt kintendő szerződés tárgyában. — Jogügyi bizottsághoz utasították.

7. A városi tanács jelentése a polgári és belvárosi elemi iskolai építési munkáinak biztosítása végett megtartott nyilvános árverés eredményéről. — Új árjelítés hirdettetik.

8. Somogyvármegye közönségének átirata a lőtenyésztés érdekeinek emelése céljából a földmiveltésügyi m. kir. miniszter urhoz intézett felterjesztésének pártolása iránt. — Tudomásul vétetik.

T é m á k.

Koburg Lujza Baján. A szép, de immár nem fiatal, szerelmes szívű herczegasszony nagymama, mint jó forrásból értesülünk Filop herczegtől válik és újból férjhez megy.

Férjhez, de nem mint gondolnák, Mattassich-hoz, hanem egy bajai fiatalemberhez, ki egy-két éve nőtt ki az iskola padjaiból. Ennek az új szerelmi regénynek részleteiről még nem rántathatjuk le a leplet, tény azonban, hogy az esküvő után Lujza herczegnő Bajára költözik és kis trafikot nyit.

Megint a kórház. Állandó rovatot nyithatnánk a lehetetlen kórházi állapotok ostorozására. Kijelentjük és ez a kijelentésünk nem túlzás, hogy a kórház mindennemű betegségeknek fészke. Az egész kórházban alig akadnak egészséges emberke. Ez az állapot türethetetlen. Egy városban sem tűrnék, hogy a város területén ilyen veszélyes jellegű ház elhelyezést nyerjen. Jó lenne már rendet csinálni és nem beteg, hanem egészséges emberekkel megtölteni a kórházat. Mindenesetre legylmit kérünk a kórház vezetősége ellen.

Az eső. Most, hogy a rendőrség mellett még csendőrséggel is rendelkezünk, azt hihetné az ember, hogy ideális állapotok uralkodnak a városban. Hát aki azt hiszi, az szemtellenül csalódik. A botrányok napirenden vannak és ami tetézi a botrányt, nem is helybeliek, hanem jött-ment idegenek garázdálkodnak és okoznak botrányt a városban. Újabbban valami Eső nevű ismeretlen engedi meg magának azt a tréfát, hogy a gyanultan járó-kelőknek a nyakába vizet csepegtet a magasból.

Ez a tréfa már odáig fajult, hogy az emberek esernyő nélkül ki sem mozdulhatnak a lakásukból. Szeretnénk tudni, hogy meddig kell azt tűrnünk és mikor találja alkalmasnak a pillanatot a csendőrség, hogy ennek a garázdálkodásnak véget vessen.

Tájképek Erdélyből.

— Egy körutazás naplójegyzetei. —

Ira: Demuth Gyula.

Folytatás.

Aki bányát nem látott még, elszörnyűködik azon az elképzelhetlen botivék terjedelmén és feneketlen mélységen, mely itt körülveszi. 77 méternyi mély aknában vagyunk és e mélységet még fokozza a karzatról ledobott sódarab koppanása, mely csak 14—18 másodperc eltelté után hallatszik fel fü-

lünköz. De legbámulatosabb a József-bányának visszhangja. Ez egy erőteljes hangot 16-szor ad vissza szinte hatványozódó erővel.

A bányák sőttermelésének módja igen egyszerű. A merő kőst tartalmazó oldalfalakból erre alkalmas vaseszközökkel mindig lejjebb és beljebb vágják a sörétegeket. Mikor aztán úgy körülbelül 3 m hosszú, 1½ méter magas és egy méter széles táblát körülvágva kifejtettek a sófalakból, kiemelik azt és ügyes hasításokkal mintegy 50 kg. súlyú kockákra darabolják. Így jön ez azután forgalomba is.

Az ekként végzett bányásztást nevezik »tölcséresnek,« mivel a sófajítás mindig körben történvén, az akna alakja egy lefelé fordított, egyre szélesedő óriási tölcsérhez lesz hasonlóvá.

A tordai sóbányában az újabb időben csak a téli hónapokban bányásznak. Hajnali 3 órakor vonulnak be a bányászok az aknába és délig dolgoznak ott csupán. Erős, fárasztó munka a só-bányászás, azért a délutánok pihenésre szükségesek. Fizetést a végzett munka arányában kapnak a bányászok. Tordán a só kilója csak 16 fillérbe kerül az üzletben. A főzésre alkalmas sósvizet ingyen mérik ki a szegényeknek.

A tordai sóbányák fölött emelkedő hegyen kiváló gyógyerejű sósavak vannak. Három ilyen tó között vélogatathat az ember. Legközelebb találni a Dörgő tavat, a köznép ingyen fürdőt; kissé távolabb a 20 filléres u. n. »akna fürdő« és legtávolabb az előkelőség számára berendezett »bánya fürdő«.

Mindannyi rendkívül gazdag sótartalmánál fogva érdemel figyelmet. A Dörgő és akna-fürdő vizében pl. olyan nagy mennyiségű az oldott só, hogy e kiszámíthatatlan mélységű tavakban még az uszni nem tudó ember is kényelmesen sétálthat, fentartja azt a sűrű vizet. Sőt tanácsosabb is itt nem rá feküdni a vízre és uszni akarni benne, mert így egy eltévesztett lépéssel akárki is lenyel belőle egy kortyot az ember, ami pedig bármily egészséges is a víz, különben éppen nem kellemes italt szolgált. Legjobb bicikli-tíró lépésekkel haladni benne, s a kezekkel éppen úgy, mint a kerékpáron, az egyensúlyt fentartani. Hogy milyen mulatságos dolog ez az idegenre nézve, azt elképzelni alig lehet.

A Dörgő-tó közelében egy borzasztó földremlést láthatni. E helyen is bánya volt, amelyet már a rómaiak bányásztak.

Mielőtt bucsut mondanánk füstös Torda városának és miután megismerkedtünk Torda ételspecialitásaival: a világhírű tordai pogácsával és a tordai cigánypecsenyével, áldozzunk a kegyeletnek is és tekintsünk itt meg még két igénytelen régi házat. Egyikben a varázsszavú nagy író br. Jósika Miklós született 1794-ben, a másikban — melynek udvara ma egy valóságos rózsagerdőt képez — Petőfi Sándor volt megszállva 1849-ben, rövid idővel halála előtt.

Most pedig nézzünk körül Torda környékén.

A világhírű Tordahasadékok — melynek csodás nyílása már a városban jártunkban annyiszor csábított bennünket — hagyjuk utójára, erre egy egész napot kell szánnunk.

Torda határában mintaszerű gazdasági vannak az államiakéknak. Ilyenek a sófürdőhöz vezető út mellett levő állami tehéneszet, nem messze ehhez a nagy terjedelmű amerikai szőlőtelep és a Keresztesmező szőlőn egy 82 kat. holdnyi területű kertmunkás iskola telepe.

A város alatt az Aranyos-híd felé látható egy óriási gyártelep füstölög kéményeivel, modern épületeivel. Ez a cellulose- (papír anyag) gyár, melyhez az oláh favágók egész a havasoktól kezdve usztatják az Aranyoson a feldolgozandó fenyőfát. A méternyi hosszúságú fűrészelt és hajtóút megfosztott fadarabok teljes szétbontás ellelik a folyócska hőm-polygó vizét, mely ingyenes szállítóul szegődve, későn-korán hűsögen ellátja anyaggal a nagy munkaképességű gyárat. Az érdeklődő szemlélőre hányják be itt azután a derekvastagságú hasábokat egy hatalmas gép vastorkába, mely a másik pillanatra már száz ezer részre aprítván azokat, kicsinyke szeletekben szórja ki magából. A millárdnyi faszetelekbe nyomban bele kerül aztán a roppant kazánokba, hol az óriási hőfokú víz, gőz és maró kén-lugok behatása alatt szétmálló péppé fől. Végre a szárító hengereken át karton-papírrá keményítve, két méteres szélességű végeiben toldódik ki. Kár, hogy e részv. társ. tulajdonát kezebe nagyszerű gyár összes termelése — mint nyerstermény — a külföldre szállítatik, különféle kényes iparcikkekkel való feldolgozás végett, ahonnan mi azután azok egy részét — kétségkívül jó drágán — vissza vásároljuk.

A cellulose-gyár mellett tündöklenek a gipszgyár főhehér falai. Ez a tordavidéki hegyek alabastrom kőveit őrlő gipszlisztgyár. Ezt a gyárat értesülésem szerint az állam anyagi hozzájárulásával létesítették.

A város fölött az Aranyos-patakban egy, a mi dunai kotróhajóinkhoz hasonló szerkezeti u. n. aranyosmó hajtó áll. Ennek — mint a neve is mutatja — az a rendeltetése, hogy a patak felszínre hozott fővenyéből kiválassza a parányi aranyseme-keket. Ilyen aranylalással (aranymosás) különben az aranyosmenti falvak lakói is foglalkoznak, azonban mint tudjuk, ma már ez is hátlatlan keresetmódnak bizonyul.

No de most már ki a Torda-hasadéka!

Mindenkinek jó lélekkel azt tanácslom, hogy e vidéken járva egy egész nap szenteljen a csodás hegynyílás megismerésére. Már csak azért is szükség van ennyi időre, mert Tordáról indulva is el két-két, tehát összesen egy teljes órát veszt igénybe az ut ki és vissza együttvéve. A fennmaradó időnek pedig minden percére szükségünk van, ha lelkünket számára kelni engedjük és a másfél kilométer hosszú hegynyílás egyes különösen csodálni való részeinél kissé elmerengni akarunk. Jó két óra hosszúra kell tehát gyalogolnunk, míg a hasadék innessz, déli nyílásához érünk. Előbb azonban egy elég magas dombot kell megmászunk, — melyről festői kilátás nyílik a mögöttünk elterülő Keresztesmezőre, a kanyargó Aranyosra, az előbb leirt gyárakra, két-három községre stb. — azután meredek lejtőn ereszkedünk le a hasadék bejárata előtti völgybe.

Egy kisded vízalomlat zakatolása, meg a domboldalon legelésű kecskenyáj megegyése tőri meg csak e helyen a természet ünnepi csendjét. Két turistamenház áll mint egy-egy őrtanya a hegyzakadékok mindkét oldalán. A baloldali turista épület mellett víz el a sziklaoldalba metszett gyalogut a hegynyílás belsejébe.

Folytatjuk.

N y i l t t é r. *)

Nyilatkozat.

Alulírott ezennel kinyilatkozatom, hogy József fiamnak senki se hitelezzen, mert adósságait nem fizetem.

Baja, 1904. október 3.

Borsódi és katymári

Latinovits Pál.

*) Az e rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

KÖZGAZDASÁG.

Borvásár Gyöngyösön. A »Hevesmegyei Gazdasági Egyesület« kezdeményezésére a m. kir. földmiveltésügyi miniszter és Gyöngyös város támogatásával Gyöngyösön f. évi november hó 29 és 30-án borvásárt tartatik, amely elő országsszerte nagy érdeklődéssel néz egy a bortermelő, valamint a borkereskedő közönség. Jóllehet, hogy a borvásáron csak hevesmegyei, különösen a Gyöngyös—Eger—Visontai borvidék termékei bocsájtának ártusítás alá: mégis a minden vidékről már eleve észlelhető érdeklődés arra enged következtetni, hogy a Gyöngyösön rendezendő ezen borvásár egyike lesz az eddig tartott borvásároknak leglátogatottabbjának. A borvásáron megjelenni óhajtó vidéki közönség részére a kereskedelmi miniszterium mérsékelt áru menettérti jegyeket bocsájt rendelkezésre és azt mindenki megkapja, aki ez irányban óhajtat a »Hevesmegyei Gazdasági Egyesület« titkári hivatalával, akárcsak egy levelező-lapon is közli, ugyszintén az elszállásolásról is a titkári hivatal gondoskodik.

Bajai gabona árak.

Buza	50 kilogrammonként	10 30/10 40 kor.
Rozs	50	7 10/7 20
Kétszeres	50	7 50/7 50
Kukoricza	50	7 10/7 20
Árpa	50	7 40/7 40
Zab	50	6 25/6 25
Bab	50	12—/12—

Ház-eladás.

Petőfi Sándor- (Kéményseprő) utca 69. sz. alatt levő ház azonnal eladó. Bővebbet Mészáros Lázár-utca 29. sz. alatt.

Uj pálinkafőzde.

Van szerencsém a helyi, valamint a vidéki nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy **helyben, Erzsébet királyné-utca 51. sz. saját házamban**

két pálinkafőző kazánt

állítottam fel, egy saját találmányu és szabadalmazott pálinkafőző és hűtőkészülékkel és egy közönséges kazánt, amelyekkel bármilyen mennyiségű főzőanyag a legrovidebb idő alatt kifőzhető.

Ilyen új rendszerű pálinkafőző- és hűtőkészülékek nálam raktáron is vannak. Ezen új találmányomra számos elismerő és dicséret levél érkezett hozzám.

Ujabbban, a mult évi zentai ipar- és mezőgazdasági kiállításon arany érem kitüntetésben is részesültem találmányomért.

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Eckert Ferencz
rézműves-mester.

Gazdák figyelmébe!

Manhattan nélkül. Manhattan porral. Aki sertéseit gyorsabban akarja felhízalni, aki teheneitől és kecskéitől több és jobbminőségű tejet akar, aki erős igitó barmokat és tüzes lovakat akar, egy szóval, aki jóval delmezőbb állattenyésztést akar, az használjon

MANHATTAN

tápport. Használatának költsége igen csekély és dúsán megterül. 100 klg. 50 kor. 50 klg. 26 kor. Egy 5 kilós próbakörményt 5 koronáért küldünk postán és bérmentve utánvéttel, hogy a legkisebb gazda is meggyőződhessen a Manhattan por bámulatos hatásáról.

Központi főraktár: **Manhattan Electrophor vállalat**
Budapest, VIII., Aggteleki-utca 15.

5217/1904. tkv. sz.

Árverési hirdetés.

A bácsalmási kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint dr. Koller Imre bajai ügyvéd által képviselt Nagy Ferencz vaskuti, Nagy István sátoraljai lakosok kérelmére Kovács Rozália, Forczeg Istváné madarasi lakos ellen, az árverés 150 kor. tőkekövetelés, ennek 1893. évi május hó 28., 1895. július hó 30-ig 6%, attól kezdve 5% kamatai, 162 korona eddig megállapított, 15 korona és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. évi LX. t. cz. 144., 146. és 156. §§-ai értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén lévő Madaras község 889. számú betétében levő 530. és 531. hrsz. 297. ö. i. számú ház és beltelekre egészen; tehát annak Forczeg István nevén álló részére is 979 korona becsárban ezennel elrendeltetik és annak Madaras községhezánál leendő megtartására 1904. évi október hó 28-ik napjának délelőtti 10 órája kitűzetik, mely alkalommal a jelzett ingatlan a kiküldési áron alul is eladni fog.

Árverezők tartoznak a kiküldési ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldöttnek átadni.

Vevő köteles a vételárát három egyenlő részletben és pedig az első részletet az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap, a másodikat 60 nap, a harmadikat 90 nap alatt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 5% kamatokkal együtt a szabadkai m. kir. adóhivatalba lefizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Bácsalmás, 1904. évi augusztus 9-ik napján.
A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság

Funták,
kir. aljárásbíró.

Vidékre párbér behajtásra VÉGREHAJTÓT

keresek, **havi 60 korona fizetés** és a véglegzés esetén 10% tiszteletdíj mellett Az ügy 3 hó alatt befejezendő Előnnel bir az, ki erkölcsi és anyagi biztosítékot nyújt

Jomcsányi Sándor
ügyvéd.

Építkezési kölcsönök

a tervrajz és költségvetés alapján különösen előnyös feltételek mellett, valamint

törlesztéses kölcsönök

**lakóházak és földbirtokokra
különbféle módozatokkal,**

10 évtől 50 évig

terjedő törlesztésre, a legmagasabb érték arányában gyorsan engedélyeztetnek. Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál.

SCHÄFFER VILMOS bankgyesületi igazgató,
SZEGEDEN.

Egy egészen új pedálos

cimbalom

a z o n n a l eladó.

CZIM A KIADÓHIVATALBAN.

Világhírű!

„**REKORD**“ festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arcképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerőlevél a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:

Olaj-, aquarell- és pastelfestésben fénykép
után 48—63. cm. nagyságban ára 20 kor.
Legfínomabb kivitelű Blom-, Platin- és kréta-
rajz ára 5 kor.

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu képet készítünk mindenkinek **teljesen ingyen**, ha részünkre 3 rendelést szerkez és azokat egyenkint vagy egyszerre beküldi.

„**REKORD**“ festészeti műintézet
Budapest, Rottenbiller-utca 46.

MISSLER F., BREMEN.

Elsőrendű budapesti légszesz

Dió-kocsz

kapható október hó közepéig történő átvételnél házhoz szállítva métermázsánként 3 kor. 30 fillérért.

Megrendelések előjegyezhetőek:

Geiringer és Berger cégnél, Baján.

17620/1904. kig. szám.

Pályázat.

Baja város közközházánál fűresedésbe jött, évi 1000 korona fizetés, szabad lakás, élelmezés, fűtés és világítással javadalmazott alorvosi állásra pályázat nyitattik.

Pályázni óhajtok felhívhatnak, hogy kellő minősítettségüket igazoló okmányokkal szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám folyó évi október hó 31-ig nyújtsák be.

Megjegyeztetik, hogy szigorló orvosok is pályázhatnak.

Baja, 1904. évi október hó 3.

Dr. Hegedüs,
polgármester.

5 koronáért

küldök 4½ kiló (kb. 50 drb) kevéssé megsérült finom, enyhé

pipere-szappant

róza, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése vagy utánvéttel küldi:

Scheffer D. Sándor

BUDAPEST, VII., Bezerédy-utca 3. szám.

Az amerikai kiutazásról.

Gróf Tisza István miniszterelnök kifejezetten kijelentette a képviselőházban, hogy a kivándorlót semmi körülmények között sem akarja megfosztani a maga szabad elhatározásától. Mindenki arra utazhatik, amerre utazni akar. A miniszterelnök ugyancsak a képviselőház nyílt ülésén hangsúlyozta, hogy egyetlen egy kivándorlót sem fognak arra kényszeríteni, hogy Fiumén keresztül hagyja el az országot. Ezen az utvonalon 18 napot kell a tengeren tölteni, hogy Amerikába eljussunk. A községi és körjegyzőket utasította ugyan a magyar kormány, hogy a kivándorlóknak a fumei 18 napos amerikai utazást ajánlják, ám a jegyzők ennél tovább nem mehetnek. Ajánlani ajánlják a hosszabb tengeri utazást, de nem kényszeríthetnek rá senkit. Mert ha a kivándorló kijelenti, hogy Brémán keresztül akar utazni, ahonnan 7 nap alatt éri el Amerikát, a jegyző az utlevelet Brémán át is köteles kiállítani. Az esetben azonban, ha a jegyző ezt mégis megtagadná, a kivándorlónak jogában áll a jegyző ellen azonnal panaszt emelni a vármegye alispánjánál. A vármegye alispánja majd elrendeli, hogy a jegyző adja ki a kivándorlónak a brémai utlevelet. Ha mégis akadna valaki, aki a kivándorlót egyéni szabadságától megfosztva, kényszeríteni akarja a fumei utra, az ellen sürgős beadványt kell intézni gróf Tisza István miniszterelnökhöz, mint belügyminiszterhez Budapestre. A miniszterelnök kétségtelenül igazgató fog tenni. Aki a brémai utlevelet megkapta, Oderbergen keresztül akadálytalanul utazhat Brémába és onnan 7 nap alatt kijut Amerikába. Az ügynököktől senki semmi esetre se ijedjen meg. Az ügynökök vagy megbízott senkit fel nem tartóztathat s ha valamelyik mégis megkockáztatná, azt az ügynököt nyomban fel kell jelenteni a miniszterelnöknek, még pedig a legelőszérűbb, ha a kivándorló ott, ahol feltartóztatják, rögtön sürgönyblankettát kér és az ügynököt gróf Tisza István miniszterelnök budapesti címére szóló líratraban kéri megbüntetni. A miniszterelnök ilyen esetben tüstént intézkedik, hogy a kivándorló szabadon utazhassék, sőt arra is kell, hogy gondja legyen, hogy az ügynököt megbüntessék. A miniszterelnök az ügynöktől is megköveteli és kell, hogy megkövetelje, hogy a törvényt tiszteletben tartsák s azokat a kivándorlókat, akiknek brémai utlevelük van ne háborgassák. Utlevél nélkül senki se utazzék Amerikába. Már azért sem, mert hiszen utlevelet mindenki kap.

Szegedi Kereskedelmi és Iparbank

Bajai fiókintézete

Drescher Gyula-féle házban.

Jutányos módozatok és olesó kamattételek mellett nyújt:
Törlesztéses és kamatozó jelzálog-kölcsönöket,

Váltókölcsönöket,

Előleget értékpapirokra és árukra,
Vesz és elad értékpapirokat és idegen pénzeket,

Bevált szelvényeket,

Elfogad takarékbetéteket és betéteket
folyószámlán (Cheque-forgalom.)

Elvállal tőzsdei megbízásokat,

Valamint eszközöl minden egyéb a
bankszakmába vágó műveleteket.

DUPLA VILLANYDELEJES

Kereszt

vagy

csillag.

D. R. G. M. 88,503. sz.

Gyógyít és feladit jóállás mellett: köszvény, reuma, asthma (nehéz lélegzés), álmatlanság, fülzúgás, nehéz hallás, epilepsia (eskőr), idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, tehetetlenség, influenza, valamint minden idegbetegségéért. Azon beteg, aki 88,503 sz. készülékem által legfeljebb 45 nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzt. Ahol már semmi sem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérteni; meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona, idült betegségeknek alkalmazandó.

A kis készülék ára 4 korona, könnyebb betegségeknek alkalmazandó.

A központi elárusítóhely szétküld utánvételt vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére

SCHEFFER D. SÁNDOR
BUDAPEST, VIII., Bezerédy-utca 3-ik szám.

A „Bajai Hirlap“

könyvnyomdájában

egy szedő- és könyvkötő tanuló
felvétetik.

EGY AMERIKAI GYORSFŐZŐ
ÉS
EGY HÁZTARTÁSI MÉRLEG INGYEN.

Mesésen olesó árak mellett küldöm szét tulhalmozott aktárból világhírű s kiválóságukért általánosan kedvelt

mexikói ezüst-áruimat és pedig:

- 6 drb mexikói ezüst asztali kés,
- 6 » » » evővillát,
- 6 » » » evőkanalat,
- 12 » » » kávéskanál,
- 6 » kiváló desszertkést,
- 6 » » desszertvillát,
- 1 » mexikói-ezüst levesmerítő kanalat,
- 1 » mexikói-ezüst tejmerítőt,
- 2 » eleg. szalon asztali gyertyatartót.

46 drb összesen 6 frt 50 krajczár.
csak

Minden megrendelő ezenkívül jutalomképpen egy amerikai gyorsfőzőt és egy szavatosság mellett pontosan működő 12 1/2 kiló hordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (belül is), melynek tartóságáért és kiváló minőségéért 25 évi jótállást vállalok. Szétküldés a pénz előleges beküldése esetén vagy utánvételt történik az európai raktaórból:

Scheffer D. Sándor

BUDAPEST, VIII., Bezerédy-utca 3. sz.

Magyar Mübutorgyár Részv.-Társaság BÉKÉSCSABA.

FIÓKTELEPEK: NAGYVÁRAD.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-UTCZA. BAJA. VOLT MÉSZÁROS-FÉLE HÁZ.

Képviselő: Gáspár Ármin.

MODERN BUTOR.

Teljes lakásberendezések.

Legolcsóbb gyári árak.

Mindenféle diszitő- és kárpitos munkák
elvéllaltatnak.

PÉNZ

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva.
Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek.
(Válaszbélyeg.)

4°-os

törlesztéses kölcsönöket nyújtok budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyintézetektől a földbirtok és ingatlan értékéig I. és II. helyre 15-65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezessé és kezessé nélkül 1-15 évig terjedő időre gyorsan és diszretn.

Bank- és magánadósságok convertálása.

Lang Samu

bankbizomány

Budapest, VI., István-tér 16.

A vidéken lakó családoknak
mellőzhetetlen
a higiénikus és teljesen szagtalan
csasz. és klr. szobaklozetok

szobaklozet,

mely mint elegáns butordarab, bármilyen lakásban elhelyezhető.

Betegelő kocsik
Hyg. köpöcsészék
Bidettek és irrigatorok
Msdó- és fürdőkádak.

épes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

GUTTMANN L
clozet-gyár

Budapest, IV., Városház-utca 2. szám
(Kosuth Lajos-utca sarkán.)